

Keresztény Társadalmi Elvek a Gazdaságban - Alapelvek

Dr. Baritz Sarolta Laura OP
Budapest, 2017. december 6.

Az erkölcs és az anyagi világ viszonya

Az erkölcs és az anyagi világ viszonya

Az erkölcs és az anyagi világ viszonya

Anyagi javak

Környezet

Erkölc

Az erkölcs és az anyagi világ viszonya

A diagram illustrating the relationship between material goods, environment, and ethics. It consists of three nested, rounded rectangular shapes. The outermost shape is a large brown cylinder labeled 'Anyagi javak' (Material goods). Inside it is a smaller green cylinder labeled 'Környezet' (Environment). At the bottom of the green cylinder is a small white cloud-like shape labeled 'Erkölcs' (Ethics). The shapes are arranged in a vertical stack, with the brown cylinder at the top, the green cylinder in the middle, and the white cloud at the bottom. The background is white with orange and brown geometric shapes on the right side.

Anyagi javak

Környezet

Erkölcs

Az értékek hierarchikus rendje

Igazság
szemlélése

Erkölcsei értékek

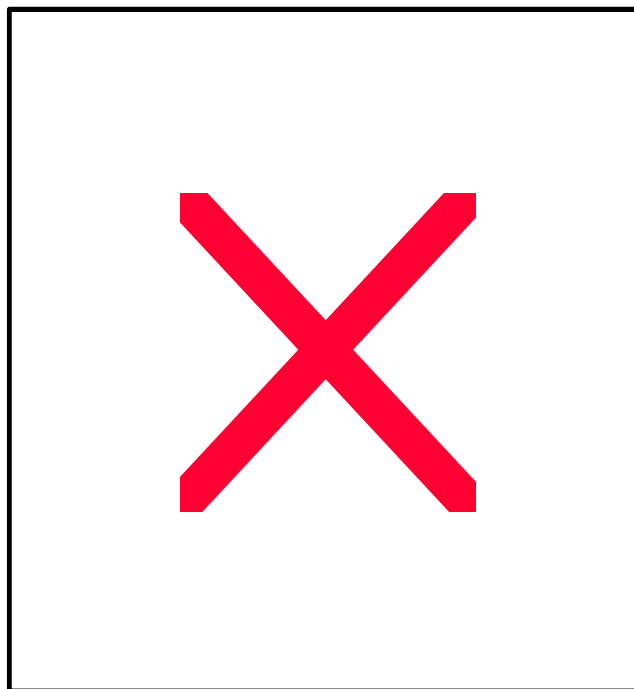
Intellektuális értékek

Érzékelés

Vegetatív

Holt anyag

Materiális világ

Klasszikus görög filozófia

Arisztotelész

A test a lélek eszköze.

Objektív értékrend

Weissmahr Béla SJ

„Az értékmegismerésben [az ember] egyszersmind megismeri azt is, hogy az értékek mint értékek különböznek egymástól, azaz hogy létezik egy a dolgok természetéből következő eleve adott értékrend. Tudja, hogy egy **csirkepaprikás**, egy görögországi utazás, egy szép koncert, a pontos kötelességteljesítés, a **kitartás egy adott szó mellett nem egyforma értékek**, mert alapjában véve tudja, hogy melyiket kell előnyben részesítenie, ha köztük konfliktusok merülnek föl. Itt mutatkozik meg egészen világosan, hogy **az erkölcsi érték nem egy dologi érték, és ezért nem egy érték a többi mellett, hanem az ember magatartásának és ezáltal magának a cselekvő személynek értékes volta, mely azáltal jön létre, hogy az illető tudatos cselekedeteiben az objektív értékrend szerint tájékozódik.**” (Weissmahr, [1978], p. 82-83)

Melyik az első?

Struktúra

Pénzügyi rend, gazdasági rend

*Aronson, Allport, Durkheim,
Campbell, Luhman, Festinger...*

Egyén

Erkölc / értékrend

*Herbert Simon, James March,
Frank, Bandura, Ash, Rogers,
Maslow, Ryan Deci, Alford*

- Self Determination Theory - **belső motiváció**
- Bűn- és erény struktúrái (II.János Pál)

**„Az emberi személy szabad”
„felelősség”**

*„...a végső meghatározó az egyén, aki állandó
kölcsonhatásban áll a struktúrával”*

Struktúra – egyén viszonya:

„...a végső meghatározó az egyén, aki állandó kölcsönhatásban áll a struktúrával”

Bizonyítás:

- Humanisztikus pszichológia, Öndeterminációs elmélet (SDT)
- II. János Pál: bűn-, erény struktúrai szabadság, felelősség

Más emberi
értékre
más *világ-*
renddel
jár együtt.

Értékrendek változása

	HASZONKÖZPONTÚ	ERÉNYETIKAI
JÓ	Szubjektív, haszon, hedonista	Objektív, célra irányul, hierarchikus, racionális
ÉN	Birtokol, individuum, ÉN – AZ	Létezik, kiteljesedik, személy, ÉN – TE
BOLDOGSÁG	Hêdoné, állapot	Eudaimonia, dinamizmus
ERÉNY	Hatalom, birtoklás, mértéktelenség	Jóra való cselekvési készség
ÖNÉRDEK	Szubjektivista önérdek (E. Fromm)	Objektivista önérdek (E. Fromm)

A „JÓ” objektivitása

BOLDOGSÁG - EUDAIMONIA

- kiteljesedés az erények által
- emberi kapcsolatok
- lelki élet

VÉGSŐ JÓ

kiteljesedés

látszólagos „jó”

örök törvény; természettörvény

egyetemes normák; erkölcsi normák

valódi „jó”

Emberi kapcsolatok

Az emberi kapcsolatok

ÉN - AZ

tömeg

ÉN - TE

közösség

- Martin Buber: ÉN és TE
- Arisztotelész: NE, barátság

individualizmus

perszonalizmus

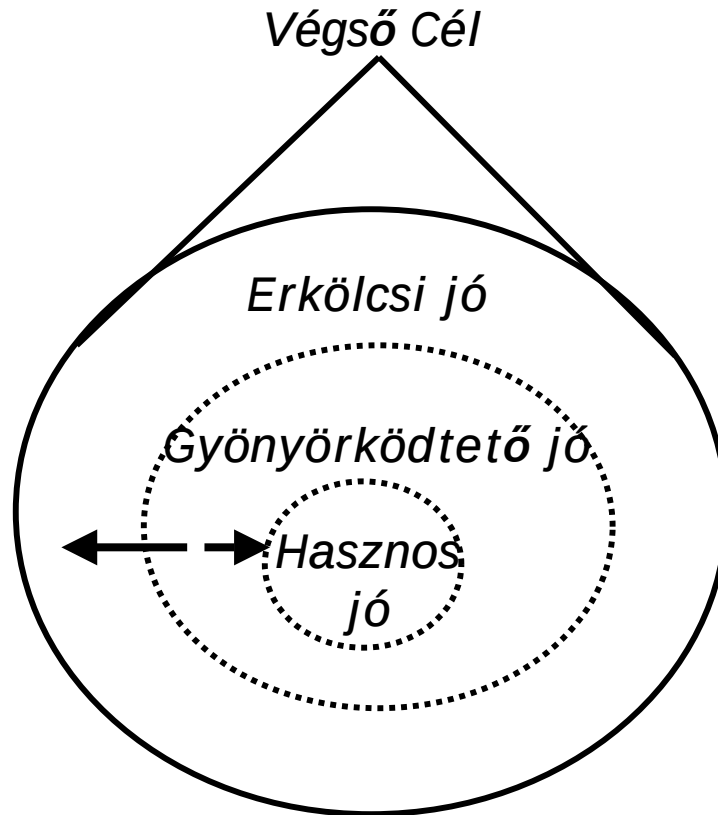
ÉN-TE: objektivista önérték

**Valódi szükségleteimben
a másik ember jólléte
is benne van.**

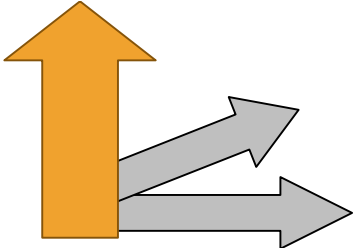
Erich Fromm

**Nyer-nyer
Együttműködés**

Aquinói Szent Tamás: A „jó”-k analogikus rendje

Hasznos "jó" - eszköz
Erkölcsei "jó" - prioritás
Gyönyörködtető "jó" - kísér

A háromdimenziós világrend

1. és 2. dimenzió

Hasznos „jó” = anyagi javak

- gazdasági javak
- profit
- környezeti javak
(bizonyos szempontból)

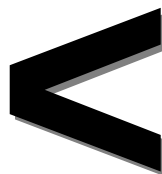
3. dimenzió

Erkölcsei „jó” = értékek

- közjó	- kölcsönösség
- bizalom	- mértékletesség
- igazságosság	- élet
- szolidaritás	- ajándékozás

eszközök

2.

célok

1.

A piaci mechanizmusok a hasznos (materiális) javak körében érvényesek.

Végső Cél

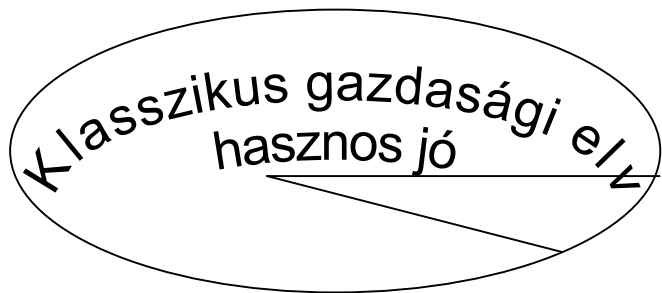
Erkölcsei jó (értékek)

Hasznos jó (anyagi javak)

A HÁROM DIMENZIÓS GAZDASÁG

2 dimenzió

3 dimenzió

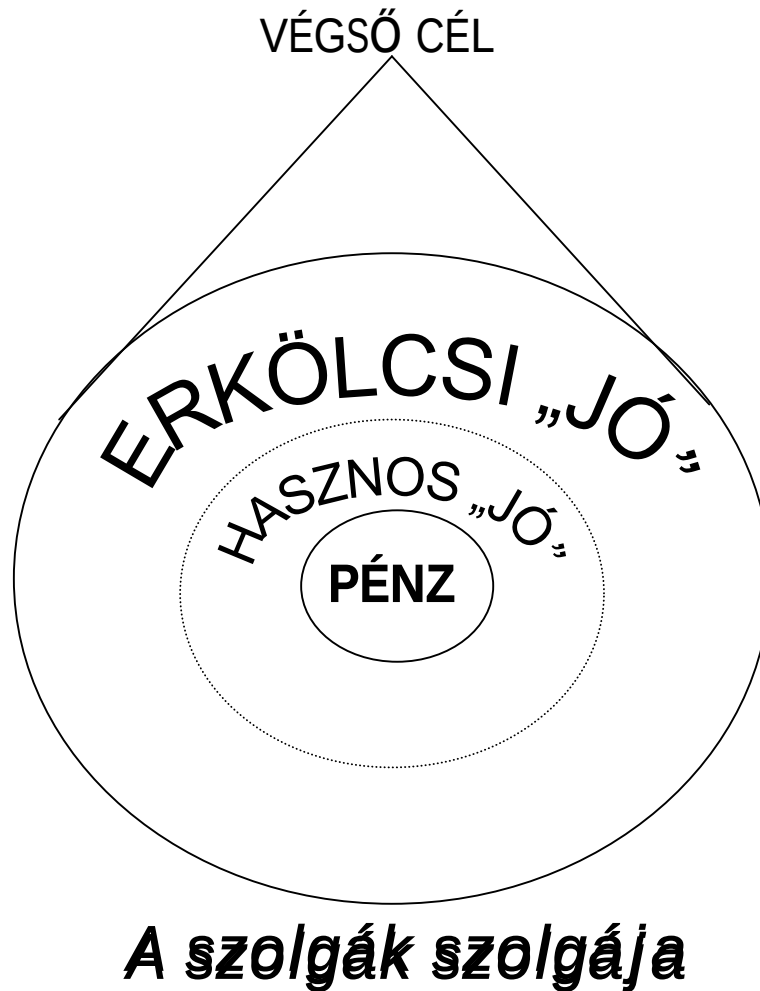
Végső Cél

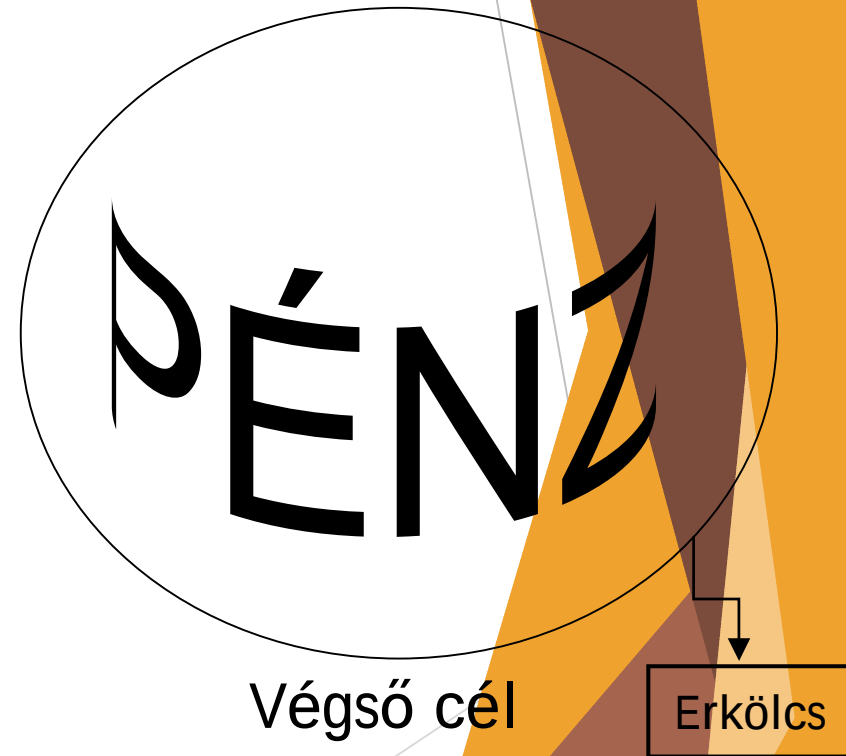
Aquinói Szent Tamás: a „jó”-k analogikus rendje

Erkölcsei, szellemi értékek jelenléte a gazdaságban.

Erényetikai paradigma

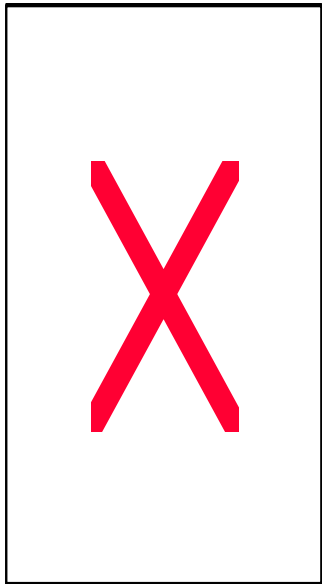
Haszonközpontú paradigma

Aquinói Tamás:

Pénzhasználat (economica) > Pénzszerzés (pecuniativa)

A profit trónfosztása

Cél

Uralkodik

Eszköz

Szolgál

**Fodor István: Lejárt a profitmaximalizálás kora (Magyar Idők,
2016.05.23.)**

“...profitmaximalizálással szemben a döntéshozó felelőssége, az

Anyagi javak

Környezet

Erkölcs

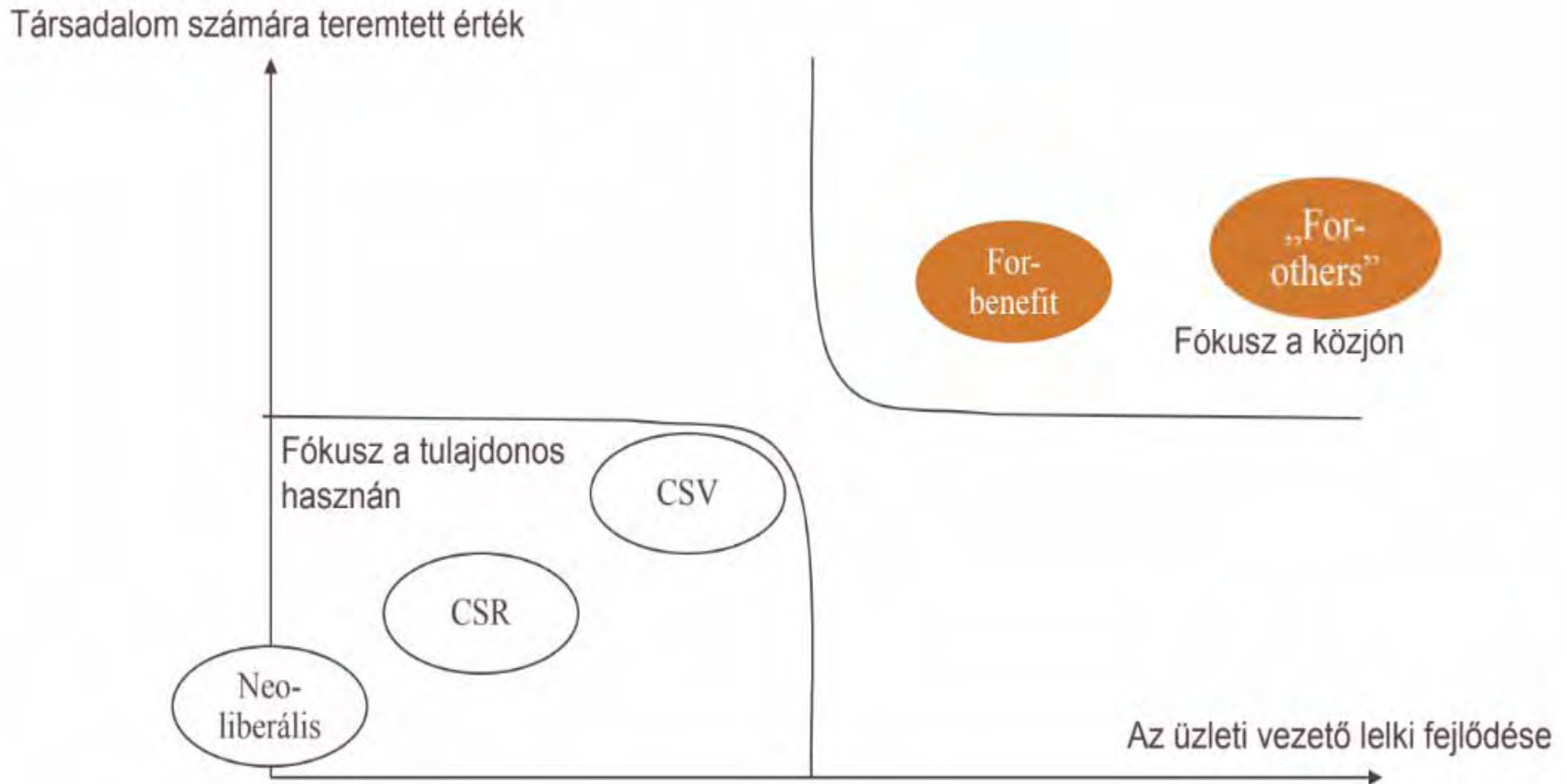
Keresztény Társadalmi Elvek a Gazdaságban

Gyakorlati megvalósulás

Fejes Annamária

Budapest, 2017.12.06.

Az értékteremtés szintjei a gazdaságban

Forrás: Héjj Tibor, Emberközpontú gazdaság: Értékteremtés több szinten

Vezetői szintek antropológiai megközelítésben

“Felelős vezető”

Lelki élet

“Homo sapiens”

Intellektuális
élet

Intellektuális
élet

“A főemlősök”

Fizikai szintű élet

Fizikai szintű élet

Fizikai szintű élet

Forrás: *The Annual Conference of the European SPES Forum: “Europe - Asia Dialogue on Business, Ethics and Spirituality”*. Konferencia. Budapest, 2006. június 30.

Holisztikus értékmátrix, mely a három antropológiai szintet összekapcsolja az átfogó érintetti listával

Érintettek Szintek	Tulajdonos	Dolgozók	Vevők	Szállítók	Társadalom	Jövő generációk	Rászoruló
Lelki							
Intellektuális							
Anyagi (Pénzügyi)							

Forrás: *The Good Company*. Konferencia. St. Thomas Egyetem, 2006. október 5-7.
<http://www.stthomas.edu/cathstudies/cst/conferences/thegoodcompany/GoodCompanyPapers.html>

Érin- tettek Szintek	Tulajdonos	Dolgozók	Vevők	Szállítók	Társadalom	Jövő generációk	Rászoruló
Lelki							
Intell.							
Anyagi							

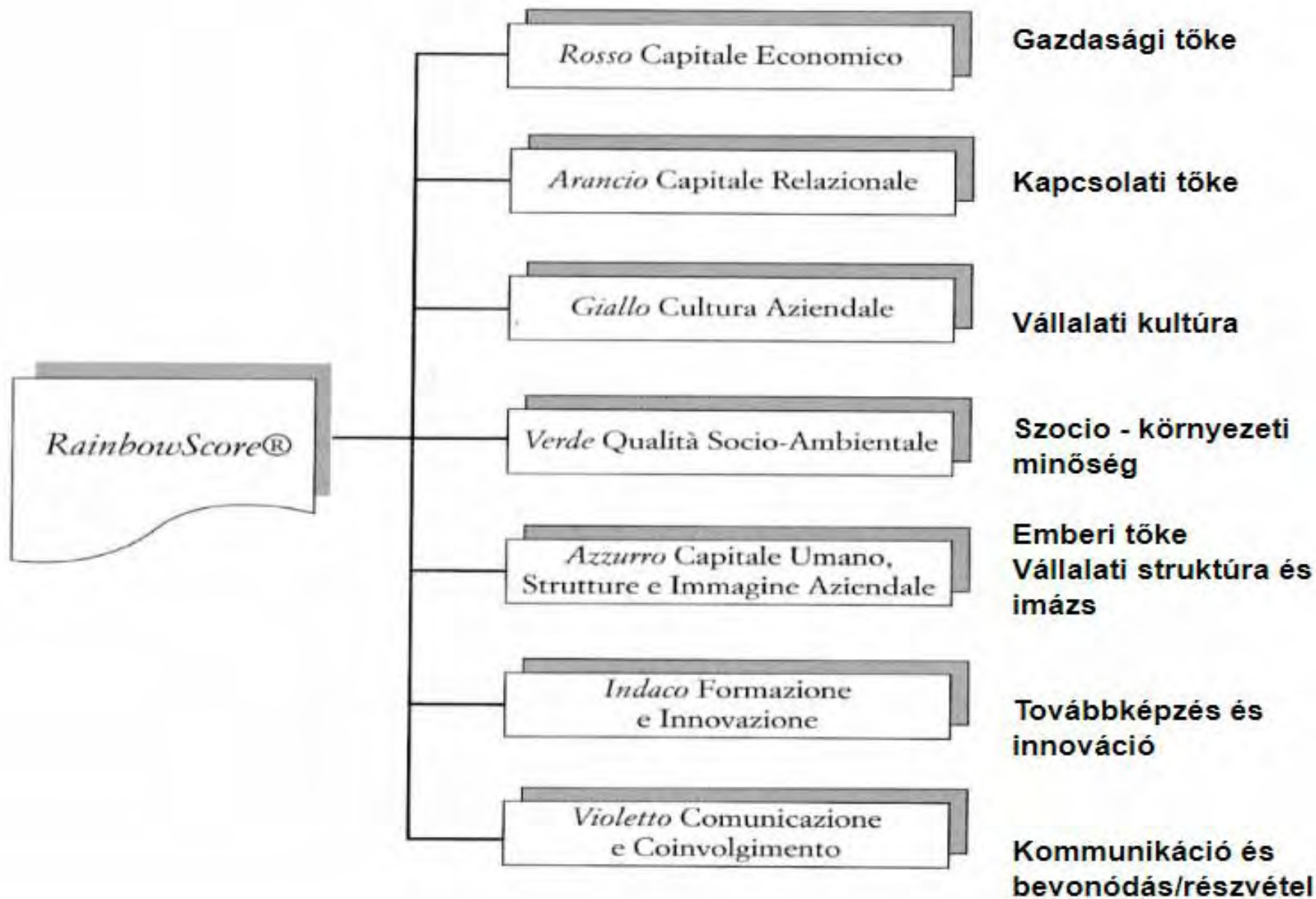
Neo-liberális cég

[illegible]

Alapítvány

“Felelős cég”

[illegible]

Köszönjük a figyelmet!

www.keteg.hu